

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt I. Innocentius III. (a) Mediolanensi Archiepiscopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPVT IV.

Idem V. Archiepiscopo & Capitulo (a) Rothomagensi.

EX parte tua, frater Archiepiscopo, Apostolicis auribus fuit intimatum, quod ad restaurandam fabricam Rothomagensis Ecclesie tractatum communiter habuistis, te, frater Archiepiscopo, postulante, ut quilibet Canonicorum tecum pariter aliquam suorum reddituum portionem operi tam pio, & necessario deputarent. Quia verò super hoc diversæ fuerunt inter vos, filii Canonici, & variæ voluntates, ne tam laudabile opus ex vestra dissidentia negligatur, auctoritate presentium duximus statuendum, ut si qui vestram ipsius Archiepiscopi, & majoris, & sanioris partis Capituli futuris super hoc constitutionibus duxerint resistendum, obtineat sententia plurimorum. Nalli ergo, &c. Datum Romæ apud S. Petrum v. idus Junii, Pont. nostri anno primo.

NOTÆ.

(a) Rothomagensi. Ita etiam legitur in cap. Runic, hoc tit. in 4. collect. & in epistolis editis à Sirleto, fol. 117. ex quo codicem restituo litteram huius textus. Præiens decisio nulla est Theobaldo Præsuli 33. Ecclesie Rothomag. ut refert Chenu in serie Præsulum ipsius Ecclesie, fol. 82. De ipsa Ecclesia Rothomag. nonnulla notavi in cap. 24. de rescript.

verb. sign. cap. si propter, de rescript. lib. 6. docet Chopinus de sacra pol. lib. 1. tit. final. num. 14. Et licet in præsentis statuto, ut singuli videlicet penderent aliquid pro reparatione Ecclesie, seu fabricæ, videretur agi negotium, quod ad Canonicos tanquam ad singulos spectabat; tamen quia nota erat iustitia majoris partis, & agebatur de re valde pia, ideo docetur, factum à majori parte cum Archiepiscopo, exequi debere, ex traditis in cap. 1. hoc tit. quod speciale est in hoc casu; aliàs enim regulariter verum est, id quod privatim omnes tangit, ab omnibus esse approbandum, atque ideo potiorè tunc esse conditionem prohibentis, cap. quod omnes 29. cap. in re communi 56. de reg. iur. lib. 6. cap. ad hoc 7. in fine, de offic. Archid. l. ult. C. de iust. foris, præstand. prosequitur Garanna in cap. 1. hoc tit.

COMMENTARIUM.

Cum certum sit, Capitulum Ecclesie posse statuta facere pro ejus regimine, ut probavi in cap. 2. cap. cum accessissent, de consuet. poterit etiam in quoad reparationem Ecclesie, qua putaverit necessaria, statuere, cap. tua nobis, de

TITVLVS XII.

Vt ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

CAPVT I.

Innocentius III. (a) Mediolanensi Archiepiscopo.

nostrum prodeat de Dei vultu iudicium, & oculi nostri videant æquitatem, viâ regiâ debemus incedere, nec ad sinistram omnino, neque ad dexteram declinare; ita magnûm iudicantes ut parvum, quia non est personarum acceptio apud Deum. Et infra: Quia post interdictum nostrum eis præsumpsisti tradere bullam, cum traditionem saltem debuisses differre donec nostrum consuleres beneplacitum, dil. f. l. Archid. & O. Lento Canonico Mediolan. dedimus in mandatis, ut si etiam post secundum mandatum, propter quod totius cognitio- nem negotii ad nostrum iudicium revocavimus, id ipsum cognoscerent attentatum, traditionem sigilli decernerent irritam, & inanem, inhibentes H. ne quomodolibet

dolibet eo uti præsumeret, cum plus sit Romanum Pontificem ad se aliquod evocare negotium, quam quemquam ad eum super aliquo negotio provocare. *Et infra:* Præterea proponebat, quod cum nullus debeat sine accusatione (b) damnari, nec aliquid circa negotium illud actum sit in forma iudicii, depositiones testium non poterant sibi præjudicium generare. Quia verò per hanc ultimam allegationem, personam nostram tangere videbatur, dignum duximus causam commissæ inquisitionis, & ordinem plenius explicare, ne quis quomodolibet suspicetur, quod nos in hoc negotio perperam procefferimus, præsertim cum ratio assignanda debeat esse posteris profutura. Cum enim juris sit explorati, quod actore non probante is, qui convenitur, etsi nihil præstiterit, debet absolvi, videri poterat, quod nos tibi, qui à nobis conveniebaris, malitiosè, vel indiscretè onus probationis super tribus præmissis articulis imposuimus, videlicet, ut ostenderes, quod prædictam Cancellariam personæ idoneæ modo canonico, & tempore sibi competente donasset. Porro, cum donatio fuisset occulta, & ideo suspicione non careret; & elapso jam anno, nullus omnino (c) Cancellarius appareret, non immeritò credebamus, quod secundum Lateran. statuta Concilii, ad nos esset ipsius Cancellariæ donatio (d) devoluta, & ideo sine culpa potuissimus ipsam conferre, quoniam etsi locum Dei tenemus in tectis, non tamen de occultis possumus divinare. Quod ergo contra illud primâ facie justè præsumebatur pro nobis, præsertim cum responderis primâ vice, quod Cancellariam alicui non contuleras, facultatem tibi pro te probandi concessimus, non fuit gravamen, sed gratia, nec ex malitia, sed ex benignitate processit: quia etiam de modo canonico fidem nobis fieri mandavimus, tu causam præstiti mandati, quod sæpe nobis per litteras intimasti, & tandem probasti per testes, quod retentis tibi proventibus officium concesseras memoratum, ex quo non immeritò contra talem concessionem fuimus suspicati, cum & proponeretur à parte altera, quod illud ei personæ committeras, cui secundum consuetudinem Mediol. Ecclesiæ non debuerat aliquo modo committi: quia, cum nos non tam ex plenitudine potestatis, quam ex officii debito, quod possumus & debemus, de subditorum excessibus ad correctionem inquirere veritatem, te maximè causam, & occasionem præstante, inquisitionem commissimus faciendam. Omnibus ergo diligenter auditis, quæcunque fuerint in nostro auditorio proponenda, deliberavimus cum fratribus nostris, & ipsa deliberatione te in tribus præcipuè comperimus fuisse culpabilem: circa contrarietatem responsi, quia non solum nobis, qui (licet immeriti) locum Jesu Christi tenemus, sed nec cuiquam debuisses ex certâ conscientia contraria respondere: circa (e) carnalitatem animi, quia non affectu carnali, sed discreto iudicio debuisti ecclesiasticum officium & beneficium in persona magis idonea dispensare: & circa inhonestatem facti, quia non licuit ex pactione, vel ex conventionem quacunque sub modo, vel tenore præscripto concedere nudum officium, & tibi retinere proventus: cum & in Lateran. Concilio sit prohibitum, ne quis conferendo ecclesiasticum beneficium, patrem proventuum suis usibus retinere præsumat: & alibi cautum reperitur in (f) canone, quod ecclesiastica beneficia debent sine diminutione conferri; unde credimus (g) distinguendum, utrum qui dat spirituale beneficium, proventus ipsius ante donationem percipiat; nam si proventus ante donationem non percipit ipse, sed alius, & ex donatione consequitur, ut ipse proventus percipiat, non est dubium intercedere simoniacam pravitatem. Si verò ante donationem perceperit ipse proventus, credimus etiam distinguendum, utrum ante donationem constituar, ut ipsi proventus retineantur ad tempus pro causa justa, & necessaria; an conveniat cum eo, qui accepit beneficium, seu cum mediatore quocunque, ut officio illo cesso, retineat ipse sibi proventus: primum enim membrum credimus esse licitum, secundum autem dicimus non licere, ne viam aperiatur iis, qui pravitatem suam fatagunt palliare.

NOTÆ.

(a) *Mediolanensi.*] Ita etiam legitur in tertia collectione, *sub hoc tit. cap. unico*; integram tamen ejus dedi in *cap. ut nostrum; de offic. Archid.*

(b) *Damnari.*] Ut dicemus in *cap. i. infra de accusat.*

(c) *Cancellarius.*] Cancellarii officium & dignitatem illustravimus in *cap. Ecclesia, de elec.*

(d) *Donatio devoluta.*] Juxta adducta in *cap. dilecti, de suppl. neglig.*

(e) *Circa carnalitatem.*] Ex his verbis aliqui adducunt, non licere Ecclesiæ Prælati beneficia

ria conferre propriis consanguineis, qui etiam pro ea sententia adducunt principium textus in cap. 1. de prebend. & textum in cap. nemo 14. de simonia: sed verius est, quod si beneficia idoneis conferantur, licet dentur consanguineis; nihil contra disciplinam sacrorum canonum admitti, ut probant Flaminus Parisius de refig. benef. lib. 9. q. 17. num. 123. Lara de capel. cap. 2. numer. 3. Caballos commun. opin. q. 275. Molanus lib. de piis testamentis, cap. 3. Binsteldius in cap. 12. de simonia, q. 23. concisus. 3. Guierrez lib. 2. questionum canonica. cap. 23. num. 62. Victoria in relectione de simonia. parte 1. num. 28. tunc rem hanc pertractans, & more solito illustrans Pater Theophilus Raynaudus tom. 12. tractatus mala & bona Ecclesia, cap. lib. 2. sect. 1. cap. 3. per totum. Unde pater patronus potest filium suum presentare ad beneficium, ut docet Lambertinus de iure patron. lib. 2. p. 1. q. 8. num. 12. Facit pro hac sententia exemplum Christi Domini, qui in Apostolos elegit Jacobum minorem, Simonein & Judam, cap. 10. Matthai, Marci cap. 3. Luca cap. 6. qui fratres Domini appellari solent, Matthai cap. 13. vers. 55. non quia filii essent Beati Joseph ex alia uxore, quam ante sacratissimam Virginem habuerit, ut existimant Epiphanius haeresi 78. Origenes in Matthaeum dict. cap. 13. Eusebius lib. 2. historia, cap. 1. quos ex libris apocryphis haulisse hanc sententiam auctor est D. Hieronymus in Matthaeum cap. 12. eamque improbat Theodoretus in epist. Pauli ad Galatas, cap. 1. in fine; quia verus est Beatum Josephum virginitatem omni vita tempore servasse, ut docent D. Hieronymus adversus Elvidium, Augustinus sermone 14. de Nativitate Domini, Baronius in apparat. ad annales, num. 63. sed ideo fratres Domini dicti fuerunt, quia erant consanguinei Domini, Jacobus progenitus ex Maria, cap. 27. Matthai, Marci cap. 15. quae vel erat soror Annae uxoris Domini, ut ait Hippolytus Martyr apud Nicephorum lib. 2. histor. cap. 3. cui consentit Baronius ubi proxime, num. 67. vel erat soror, licet non germana, Beatissimae Virginis: unde Jacobus consobrinus Domini appellatur à D. Hieronymo in dicto cap. 12. Matthai; Simon autem & Judas filii erant Mariae uxoris Cleophae, quam alii profitentur fuisse matrem Joseph sponsi Sanctissimae Virginis, ut ex Janzenio in concord. Evangelic. cap. 143. notat Symachus in defensorio statuti Tollet. cap. 22. vel ut rectius Baronius in dicto apparatu, num. 67. haec Maria Cleophae soror erat Sanctissimae Virginis, non germana, ex Anna genita, sed consobrina, ex sorore, vel

fratre patris vel matris. Est enim in Scriptura frequens, fratrum, aut sororum nomine consanguineos ulterioris gradus significari, ut ajunt Hieronymus, alique supra laudati; unde deducit Simachus, licere Episcopis beneficia ecclesiastica consanguineis etiam conferre. Nec contrarium probatur in hoc textu, qui procedit quando acceptio personarum habetur, & non cum iudicii discretionem, sed juxta carnalitate beneficia conferuntur; tunc enim propter personarum acceptationem improbatum similis collatio. Nec etiam favet contrariae sententiae textus in dicto cap. 1. de prebend. quia in eo tantum condemnatur successio in beneficiis ecclesiasticis; cum autem Episcopus confert beneficium consanguineis, nec praesumptio successiois datur, unde merito non improbat. Nec tandem obstat textus in dicto cap. nemo, de simonia; quia in illo non agitur de beneficio ecclesiastico utulo consanguinitatis conferendo, sed de peccato eorum, qui vel pretio, vel gratia, vel consanguinitatis intuitu celant peccata aliena, ne ab Episcopo, vel ejus ministeris puniantur; quo casu quomodo simonia committatur, exponit Suarez. tom. 1. de relig. tit. de simonia, cap. 37. numer. 7. & nos ibi latius dicemus: prolequitur plura Theophil. Raynaud. tom. 17. tract. de amore cognationis temperando.

(f) Canone.] Concilii Turonensis videlicet, relato in cap. majoribus 8. de prebend. ubi Comentarium hujus textus dedi.

(g) Distinguendum.] Pro hujus distinctionis expositione dicendum est, omnis Abbate, Imola, Innocent. & aliis in presenti, ideo in priori casu Innocentium asserere simoniacam pravitatem committi, quia agit quando nulla facta fuit legitima reservatio; jam enim tunc non ex reservatione justa, sed ex conventionem facta cum recipiente conceditur ut fructus percipiat Episcopus, & tunc datur simonia, quia nulla apparet reservatio facta, sed tantum spirituale datum, & temporale receptum. Secundo casu responder Innocentius simoniam non dari, quia ante collationem idem Episcopus percipiebat fructus; & sic licet fiat conventio de ipsis retinendis, non committitur simonia, quia fructus ex praedictis reservationibus retinentur, quia negare non potest, solam conventionem efficere, ut illicita sit conventio propter similitudinem illiciti contractus, qui de re spirituali celebratus censetur, quod prohibetur est juxta adducta in cap. final. de pactis: docuit Anguianus de legibus, lib. 4. cap. 7. numer. 40.